

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 czerwca 2021 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o dotacji
przeznaczonej dla niektórych podmiotów**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Zygmunta Frankiewicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów

Art. 1. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1771 oraz z 2020 r. poz. 2398) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 5 dodaje się przecinek na końcu oraz dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej”;
- 2) w art. 3:
 - a) w ust. 1 w pkt 1 w lit. c średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. d w brzmieniu:
„d) utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części zakładu górniczego Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach, objętych prawem użytkowania górniczego podmiotu, o którym mowa w art. 1 pkt 6”;
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
„3a. Przez zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d, rozumie się:
 - 1) rekultywację terenów pogórnich;
 - 2) zabezpieczenie części zabytkowych, renowację zabytkowych wyrobisk, maszyn i urządzeń;
 - 3) zabezpieczenie kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym;
 - 4) opracowanie projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z zakresem zadań wymienionych w pkt 1–3.”;
- 3) w art. 5:
 - a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Dotację na realizację zadań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. d, przyznaje się na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 1 pkt 6, po zaakceptowaniu przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin rocznego planu zadań obejmującego, w podziale na miesiące, jego zakres rzeczowy i finansowy.”;
 - b) w ust. 4 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) w przypadku podmiotu, o którym mowa w art. 1 pkt 6 – określenie stanu zaawansowania prac związanych z realizacją zadań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. d;”;

4) w art. 9 w ust. 2 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) rocznego planu zadań, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz ust. 2 i 2a, albo”;

5) w art. 10 w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) rocznego planu zadań, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz ust. 2 i 2a, albo”.

Art. 2. W 2021 r. zakres rzeczowy i finansowy rocznego planu zadań, o którym mowa w art. 5 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1, dotyczy zadań realizowanych i finansowanych od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem zmiany ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1771 oraz z 2020 r. poz. 2398), jest umożliwienie udzielenia dotacji z budżetu państwa Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej – podmiotowi zarządzającemu zakładem górniczym – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach, z przeznaczeniem na utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowych części tego zakładu.

Potrzeba nowelizacji jest następstwem zmian w przepisach prawa geologicznego i górniczego, które mają bezpośredni wpływ na sytuację prawną i finansową zakładu górniczego oraz zarządzającego nim Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej (użytkownik górniczy) oraz poniesionych w związku z pandemią COVID-19 strat.

Przepis art. 3 nieobowiązującej już ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze stanowił, że Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, objąć reżimem tej ustawy, w całości lub w części, prowadzenie określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej. W wydanym na podstawie tego upoważnienia rozporządzeniu z dnia 16 sierpnia 1994 r. (Dz. U. poz. 422) przewidziano, że przepisy Prawa geologicznego i górniczego o użytkowaniu górniczym, o budowie obiektów zakładu górniczego, o ruchu i likwidacji zakładu górniczego, o odpowiedzialności za szkody, o organach państwowego nadzoru górniczego oraz przepisy karne stosowane mają być odpowiednio do prowadzenia robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej w szczególności w Kopalni Zabytkowej – Muzeum w Tarnowskich Górach oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach, w celu ochrony zabytków.

W oparciu o art. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze Rada Ministrów wydała jeszcze dwa rozporządzenia w: 1997 r. (Dz. U. poz. 472) i 2002 r. (Dz. U. 2002 poz. 561). W obu tych aktach Kopalnia Zabytkowa oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach są wymieniane jako objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego, w związku ochroną zabytków. W 2004 r. Sztolnię „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach usunięto z rozporządzenia z 2002 r.

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1064) – Prawo geologiczne i górnicze. Wydane na podstawie art. 2 ust. 2 tej ustawy rozporządzenie (Dz. U. poz. 1686) nie obejmowało Kopalni Zabytkowej w Tarnowskich Górach (nie była ona objęta reżimem ustawy – Prawo geologiczne i górnicze).

W następstwie nowelizacji z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. poz. 1133) art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze otrzymał brzmienie: „Przepisy ustawy, z wyjątkiem działu III, stosuje się odpowiednio do robót prowadzonych w wyrobiskach zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych w celach innych niż określone ustawą, w szczególności turystycznych, leczniczych i rekreacyjnych”. Skutkiem tego przepisu jest objęcie Zabytkowej Kopalni Srebra oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” ponownie reżimem przepisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

Na dostosowanie działalności do wymogów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze wyznaczono dwuletni okres przejściowy. Uplłynął on w dniu 1 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej dostosowało działalność do wymogów ustawowych. Zostało to potwierdzone pismem Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 17 lutego 2021 r.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów obejmuje swoim zakresem pięć podmiotów (pięciu potencjalnych beneficjentów), które nie posiadają koncesji na wydobycie kopalin, a tym samym nie mają źródła dochodu mogącego pokryć koszty wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Obecnie o dotację z budżetu państwa mogą ubiegać się: Kopalnia Soli Bochnia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bochni, Kopalnia Soli „Wieliczka” Spółka Akcyjna w Wieliczce, Spółka Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna w Bytomiu, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze oraz Kopalnia Siarki „Machów” Spółka Akcyjna w likwidacji w Tarnobrzegu.

Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” to wyrobiska byłego zakładu górniczego Królewskiej Kopalni Fryderyk, zamkniętej w 1913 r., która nigdy nie została formalnie zlikwidowana. Podziemia Tarnogórskie obejmujące kopalnię w 1955 r. zostały wpisane do Rejestru Zabytków (potwierdzone zmianami

w 1966 r.). Od 2004 r. wpisane są one na prezydencką listę „Pomników Historii”, a od 9 lipca 2017 r. na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” są zarządzane i utrzymywane przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Wszystkie koszty związane z koniecznością spełniania wymogów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze są ponoszone przez Stowarzyszenie z własnych środków, pochodzących w całości ze sprzedaży biletów wstępu. Stowarzyszenie nie otrzymuje środków finansowych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetu państwa na utrzymanie zabytków. Trzeba pamiętać, że zgodnie z art. 4 Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjętej w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji (Dz. U. z 1976 r. poz. 190):

„Każde Państwo będące Stroną niniejszej Konwencji uznaje, że na nim spoczywa w pierwszym rzędzie obowiązek zapewnienia identyfikacji, ochrony, konserwacji, rewaloryzacji i przekazania przyszłym pokoleniom dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, o którym mowa w artykułach 1 i 2, znajdującego się na jego terytorium. Będzie się ono starało spełnić ten obowiązek zarówno własnymi siłami, wykorzystując maksymalnie swoje środki, jak również w razie konieczności, przy pomocy i współpracy międzynarodowej, z których może korzystać w szczególności w dziedzinach finansowej, artystycznej, naukowej i technicznej.”

W ocenie projektodawców niedopuszczalne jest, aby koszty utrzymania, zabezpieczenia i ratowania obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obciążały wyłącznie organizację pozarządową – Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Trzeba wziąć pod uwagę, że w związku z pandemią COVID-19 utraciło ono swoje źródło dochodów. W ocenie projektodawców warunkiem zachowania Zabytkowej Kopalni Srebra i Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach w odpowiednim stanie, tak aby możliwe było przekazanie tego dziedzictwa przyszłym pokoleniom, jest współudział Państwa w finansowaniu zadań związanych z ochroną tego zabytku.

Nadrzędnym zadaniem jest zabezpieczenie zabytkowej substancji wszystkich wyrobisk Zabytkowej Kopalni Srebra i Sztolni „Czarnego Pstrąga”. W tym celu należy wykonać szereg

opracowań projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz z zakresu górnictwa. Część z nich wynika z okresowego lub bieżącego utrzymania kopalni i podlega kontroli Wyższego Urzędu Górniczego i podległym mu instytucjom – OUG i SUG. Pełna dokumentacja umożliwi Stowarzyszeniu w sposób efektywny sprawować zarząd nad zachowaniem obiektów, z założeniem, że obiekty te muszą być bezpieczne. Zarówno kopalnia, jak i sztolnia są bowiem udostępniane turystom. Jest w nich prowadzony ruch turystyczny.

Dotacja pozwoli ponadto na naprawianie szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego, jak i wykonanie zadań związanych z likwidacją zakładu górniczego.

Obecnie Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej podejmuje się realizacji wielu zadań, również tych, które wykraczają poza obszar użytkowanego pola górniczego – np. usunięcie zapadliska na Głębokiej Sztolni Fryderyk, która należy do Skarbu Państwa. Stowarzyszenie podjęło działania mające na celu pozyskanie środków i usunięcie zagrożenia dla całego systemu podziemnego Tarnowskich Gór. Prace zostały zrealizowane w ramach dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa: V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów. Projekt był realizowany w ramach kooperacji (beneficjentem projektu było Stowarzyszenie, zaś partnerem projektu Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu) od 24 lipca 2017 r. do 30 września 2020 r. i miał wartość 3 785 020 zł. Prace polegały na wykonaniu ekspertyzy technicznej występowania zagrożenia, wykonaniu planu konserwatorskiego i zatwierdzeniu go przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, odkrywce, odbudowie 50-metrowego odcinka Głębokiej Sztolni Fryderyk, przeprowadzeniu konserwacji zabytkowego portalu wylotu sztolni i rekultywacji terenu górniczego. W ocenie projektodawców, to niespotykane, że organizacja pozarządowa realizuje tak złożony i znaczący projekt publiczny, składając weksel *in blanco* należytego jego wykonania, nie będąc jednocześnie właścicielem albo użytkownikiem odcinka wyrobisk, którego dotyczy przedsięwzięcie. To i wiele innych działań Stowarzyszenie realizuje wyręczając *de facto* Państwo w realizacji jego zadań.

Projektowane rozwiązania umożliwią przyznanie dotacji na finansowanie zadań związanych z utrzymaniem, zabezpieczeniem i ratowaniem zabytkowych części zakładu górniczego Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, jako podmiotowi zarządzającemu

tym zakładem. W ocenie projektodawców przepisy odnoszące się do tego zagadnienia powinny być analogiczne do przepisów o dotacjach dla Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu na zadania w zakresie utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części zakładu górniczego Kopalnia Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrzu i zakładu górniczego Kopalnia Węgla Kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrzu. Ze względu na specyfikę zadań realizowanych przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, katalog zadań, które będą mogły być finansowane ze środków dotacji będzie szerszy niż w przypadku Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu. Zgodnie z projektem Stowarzyszenie będzie mogło otrzymać dodatkowo dotację na zadania związane z zabezpieczeniem kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym.

Mając powyższe na względzie dotacja pozwoliłaby w pełni realizować zadania polegające na:

- 1) rekultywacji terenów pogórnicznych na terenie objętym użytkowaniem górniczym;
- 2) zabezpieczeniu części zabytkowych, renowacji zabytkowych wyrobisk, maszyn i urządzeń;
- 3) zabezpieczeniu kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym;
- 4) opracowaniu projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz, związanych z zakresem powyższych zadań.

Dotacja będzie przyznawana na wniosek Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, po zaakceptowaniu przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin rocznego planu zadań i po spełnieniu warunków określonych w ustawie. Zasady przyznawania, wydatkowania oraz rozliczania dotacji będą analogiczne, jak w przypadku dotacji udzielanej Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu.

W art. 2 projektu, w związku z tym, że przepisy wejdą w życie w trakcie roku kalendarzowego, proponuje się, aby w 2021 r. zakres rzeczowy i finansowy rocznego planu zadań dotyczył wyłącznie zadań realizowanych i finansowanych od dnia wejścia w życie ustawy. Innymi słowy nie będzie możliwości sfinansowania ze środków dotacji zadań zrealizowanych po 1 stycznia 2021 r., a przed dniem wejścia ustawy w życie.

Ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe oraz wyniki konsultacji są przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji. Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: ustawa o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów

Data sporządzenia: 17 czerwca 2021 r.

Przedstawiciel wnioskodawcy:
Senator Zygmunt Frankiewicz

Źródło: inicjatywa senatorów

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:
Jakub Zabielski, główny legislator, tel. 22 694 9226
w zakresie OSR:
Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 9259

Nr druku: 357, 357 S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rozwiązywanym problemem jest dość skomplikowana sytuacja prawna i finansowa zakładu górniczego – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach, zarządzanego i finansowanego przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, wynikająca ze:

1. Zmian w przepisach prawa geologicznego i górniczego

W rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym w 1994 r. przewidziano, że przepisy ustawy – *Prawo geologiczne i górniczne* mają być stosowane do prowadzenia robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej w Kopalni Zabytkowej – Muzeum w Tarnowskich Górach oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach – w celu ochrony zabytków. Spod reżimu przepisów ww. ustawy Sztolnię „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach wyjęto w 2002 r., zaś Kopalnię Zabytkową w Tarnowskich Górach w 2012 r.

Ponownie reżimem ustawy – *Prawo geologiczne i górniczne* Zabytkowa Kopalnia Srebra oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach zostały objęte w 2014 r., a co za tym idzie wystąpiła konieczność dostosowania ich działalności do wymogów ustawy (warunek ten został spełniony, co zostało potwierdzone pismem Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 17 lutego 2021 r.).

Należy zauważyć, że możliwość finansowania z budżetu państwa podmiotów, które nie posiadają koncesji na wydobycie kopalni, ale mają obowiązek spełniania wymogów określonych w ustawie – *Prawo geologiczne i górniczne* przewiduje ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów. Jednak nie obejmuje ona swoim zakresem Zabytkowej Kopalni Srebra oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach. Aktualnie bowiem powołana ustawa przewiduje możliwość finansowania Kopalni Soli Bochnia w Bochni, Kopalni Soli „Wieliczka” w Wieliczce, Spółki Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna w Bytomiu, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze oraz Kopalni Siarki „Machów” w Tarnobrzegu.

Zabytkowa Kopalnia Srebra oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach są zarządzane i utrzymywane przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Wszystkie koszty związane z koniecznością spełniania wymogów ustawy – *Prawo geologiczne i górniczne* są ponoszone ze środków własnych Stowarzyszenia, pochodzących w całości ze sprzedaży biletów wstępu.

Warto również podkreślić, że wyrobiska podziemne kopalni kruszcu w Tarnowskich Górach w 1955 r. zostały wpisane do rejestru zabytków (potwierdzone zmianami w 1966 r.). Od 2004 r. wpisane są na prezydencką listę „Pomników Historii”, a od 9 lipca 2017 r. na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

2. Strat poniesionych w związku z pandemią COVID-19

W związku z pandemią COVID-19 Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej utraciło swoje źródło dochodów. Poniższa tabela prezentuje wysokość wpływów z biletów wstępu do Zabytkowej Kopalni Srebra oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach:

Tabela 1. Wpływy z biletów wstępu do Zabytkowej Kopalni Srebra oraz Sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach

Wyszczególnienie	2019	2020*	w tys. zł:
			do marca 2021*
Przychody za bilety	3 481,3	1 245,1	105,9
Średnie przychody miesięczne	290,1	177,9	80,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej

* W związku z pandemią COVID-19 muzea, galerie sztuki oraz inne instytucje kultury w 2020 r. pozostawały zamknięte przez około 5 miesięcy, zaś w 2021 r. w okresie do końca marca przez ponad połowę tego okresu.

Łączne wpływy ze sprzedaży biletów wstępu w 2020 r. były o około 65 % niższe niż w 2019 r. Uwzględniając wyłącznie miesiące, w których muzea pozostawały otwarte, miesięczne wpływy z biletów w 2020 r. spadły o około 40 %, natomiast w 2021 r. o około 70% (w porównaniu do roku 2019).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. *o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów* w zakresie umożliwienia udzielenia dotacji z budżetu państwa Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, czyli podmiotowi zarządzającemu zakładem górnictwem – Zabytkowa Kopalnia Srebra oraz Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach, z przeznaczeniem na utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowych części tego zakładu.

Oczekiwany efekt regulacji będzie zrównanie sytuacji zakładu górnictwa – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach z innymi podmiotami będącymi w analogicznej sytuacji (tj. nieposiadającymi koncesji na wydobycie kopaliny, ale mającymi obowiązek spełniania wymogów określonych w ustawie – *Prawo geologiczne i górnictwo*), m.in. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze, które otrzymuje dotację na zadania w zakresie utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części zakładu górnictwa Kopalnia Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze i zakładu górnictwa Kopalnia Węgla Kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na specyfikę projektu dokonanie porównania międzynarodowego nie jest celowe.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej	1 podmiot	–	Możliwość uzyskania dotacji z budżetu państwa z przeznaczeniem na utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowych części zakładu górnictwa – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach.
Minister właściwy do spraw gospodarki złożami kopaliny	1 podmiot	–	Możliwość udzielenia dotacji z budżetu państwa Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej; wzrost obciążenia pracą związanego z obsługą administracyjną dodatkowego podmiotu

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt ustawy w dniu 7 kwietnia 2021 r. został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Aktywów Państwowych, Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministrowi Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Ministrowi Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wyższemu Urzędowi Górnictwa, Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów, Związkowi Miast Polskich, Związkowi Powiatów Polskich oraz Związkowi Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 30 kwietnia 2021 r.

Minister Aktywów Państwowych (MAP) zwrócił uwagę na to, że ustawa o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów jest „pochodną” wcześniejszych rozwiązań, zapewniających środki na likwidację górnictwa soli, siarki, rud cynku i ołowiu, barytu oraz węgla brunatnego wydobywanego metodą głębinową. Pomoc dla zabytkowych kopalni soli, przewidziana w ww. ustawie, obejmuje finansowanie ratowania i zachowania części zabytkowych, jednak nie jest pomocą dominującą, która obejmuje przede wszystkim likwidację części niezabytkowych kopalni.

Ponadto MAP zauważył, że dotacje przekazywane zabytkowym kopalniom w oparciu o przywołaną ustawę stanowią pomoc publiczną, która podlega notyfikacji Komisji Europejskiej. Udzielenie pomocy nowemu podmiotowi jest więc procesem złożonym i długotrwałym, a ponadto wymaga zabezpieczenia środków w budżecie państwa na 2021 r., czego – w związku z panującą pandemią wirusa SARS-CoV-2 – nie da się bezwarunkowo zagwarantować.

W opinii MAP Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, przed przystąpieniem do prac związanych z wpisaniem do ustawy, powinno przystąpić do opracowania Programu prac górniczych na konkretne lata oraz Programu zachowania i udostępnienia kopalni.

Jednocześnie MAP poddał pod rozważenie kwestię zasadności zwrócenia się do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jako właściwego w sprawie pomocy publicznej przeznaczonej na zachowanie dziedzictwa kulturowego, z postulatem stworzenia – na bazie ustawy *o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów* – ustawy dedykowanej wyłącznie zabytkowym kopalniom i przejęcia zadań w tym zakresie wraz z ich finansowaniem.

Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (MFFiPR) poinformował, że skutki finansowe, które powstałyby w związku z wejściem w życie projektowanej ustawy w 2021 r., nie mają zabezpieczenia finansowego w budżecie państwa, gdyż środki nie zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2021 ani też nie obejmuje ich wstępna kwota wydatków na lata 2022–2023.

MFFiPR zauważył, że jeśli przyczyną utraty źródła dochodów Stowarzyszenia jest pandemia COVID-19, to w pierwszej kolejności należałoby przeanalizować możliwości wsparcia, jakie dają programy przeciwdziałające skutkom pandemii. Ponadto w związku z wpisaniem Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO ewentualnego wsparcia należałoby poszukać w ramach programów realizowanych przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

W ocenie **Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu** (MKDNiS) najbardziej efektywnym systemem zarządzania Sztolnią „Czarnego Pstrąga” i Zabytkową Kopalnią Srebra, będących zaledwie częścią kompleksu podziemnych wyrobisk objętego wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, oraz opieki nad tymi zabytkami byłoby instytucjonalne połączenie sił i środków społecznych, samorządowych i państwowych poprzez utworzenie wspólnej instytucji kultury. MKDNiS poinformował, iż zainicjowano rozmowy z głównymi interesariuszami tego szczególnego miejsca, czyli Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, Samorządem Województwa Śląskiego oraz Gminą Tarnowskie Góry, w celu utworzenia przez wymienione Stowarzyszenie i jednostki samorządu terytorialnego wysoko wyspecjalizowanej instytucji muzealnej, która przejęłaby zarząd zabytkowymi miejscami w Tarnowskich Górach.

MKDNiS zauważył, iż dotacje przekazywane w oparciu o nowelizowaną ustawę stanowią pomoc publiczną, która podlega notyfikacji Komisji Europejskiej. Finansowanie publiczne działań służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego wyłączone jest z obowiązku zgłoszenia, jeśli spełnia określone warunki. Jednak kwestia ta wymagałaby opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że wydatki na dotację dla Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej nie zostały przewidziane w ustawie budżetowej na 2021 r. w ramach dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – górnictwo i kopalnictwo. Dodatkowo zwrócono uwagę, że wydatki na dotację dla Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej nie zostały przewidziane w ustawie budżetowej na rok 2021 w ramach dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – górnictwo i kopalnictwo. Ze względu na ewentualną procedurę notyfikacji proponowanego środka pomocowego Komisji Europejskiej, konieczność dokonania przesunięć zaplanowanych wydatków budżetowych oraz prawdopodobnie konieczność dostosowania nowelizacji ustawy budżetowej, uruchomienie dotacji, zdaniem MKDNiS, nie nastąpi wcześniej niż w 2022 r.

W opinii MKDNiS projektowana ustawa jedynie w ograniczonym zakresie rozwiązuje zidentyfikowany problem braku publicznego finansowania tarnogórskiego zespołu zabytków wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Środek pomocowy w postaci dotacji celowej kierowany jest do dwóch spośród 28 obiektów objętych wpisem, a dotacja przewidziana w projekcie jako celowa nie mogłaby zostać przeznaczona na pokrycie kosztów ogólnego zarządu miejscem światowego dziedzictwa. Wątpliwości wywołuje również to, czy dotacja obejmie wydatki związane z dostosowywaniem działalności przyszłego beneficjenta do wymagań określonych w ustawie – Prawo geologiczne i górnicze, co stanowiło główny cel przyświecający projektodawcy.

Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wniósł o wstrzymanie prac nad projektem do czasu zakończenia działań podejmowanych na rzecz zmiany sposobu zarządzania miejscem światowego dziedzictwa w Tarnowskich Górach.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podniósł, iż projekt pozostaje w zakresie właściwości przede wszystkim ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalni, wobec czego wskazane jest zasięgnięcie opinii tych ministrów.

Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej poinformowało o braku uwag do projektu.

W opinii **Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii** sposób finansowania Zabytkowej Kopalni Srebra i Sztolni „Czarnego Pstrąga”, powinien zostać rozwiązany tak, aby zostały zachowane wszystkie funkcjonalności turystyczne kompleksu i by były zabezpieczone potrzeby bezpieczeństwa technicznego. Rozwiązanie tego problemu może nastąpić poprzez zmianę ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów, aczkolwiek minister właściwy do spraw gospodarki nie jest podmiotem władnym do przesądzenia, czy jest to najlepsza z dróg.

Wyższy Urząd Górniczy poinformował, że zakres projektu znajduje się poza zakresem jego ustawowych kompetencji.

Marszałek Województwa Śląskiego podkreślił, że forma organizacyjno-prawna podmiotu prowadzącego Zabytkową Kopalnię Srebra i Sztolnię „Czarnego Pstrąga” (tj. Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej) nie pozwala na stałe finansowanie jej bieżącej działalności z budżetu jednostki samorządu terytorialnego. W związku z tym Marszałek Województwa Śląskiego zaproponował Stowarzyszeniu utworzenie wspólnej instytucji kultury. Strony jednak nie doszły do porozumienia w tej sprawie.

W dniu 21 maja 2021 r. wpłynęła również opinia **Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)**, wedle której możliwe jest udzielenie pomocy publicznej przeznaczonej na utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowych części obiektu zarządzanego przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej i wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, o ile pomoc ta spełnia warunki dopuszczalności. Ponadto UOKiK zauważył, że możliwe jest udzielanie pomocy przeznaczonej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego zgodnie z art. 53 *rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* bez konieczności występowania o zgodę do KE, z tym jednakże zastrzeżeniem, że spełnione są warunki określone w tym rozporządzeniu. Również ta ścieżka postępowania była wykorzystywana przez władze polskie w przeszłości.

Na posiedzeniu w dniu 5 maja 2021 r. oraz na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2021 r. Komisja Ustawodawcza oraz Komisja Kultury i Środków Przekazu rozpatrzyły projekt i przyjęły go bez poprawek.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Wydatki ogółem	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	0	0	0	0	24,5
budżet państwa	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	0	0	0	0	24,5
Saldo ogółem	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	0	0	0	0	-24,5
budżet państwa	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	0	0	0	0	-24,5

Źródła finansowania:	Budżet państwa w części 48 – Gospodarka złożami kopalni.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowana regulacja spowoduje wzrost wydatków budżetu państwa.</p> <p>Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej roczne koszty związane z prawidłowym utrzymaniem, zabezpieczeniem i ratowaniem zabytkowych części zakładu górniczego – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach oszacowało na 3,5 mln zł.</p> <p>Powyższe wydatki uwzględniają:</p> <ul style="list-style-type: none"> okresowe kontrole stanu technicznego obudowy szybów Anioł i Żmija, m.in. badania pionowości szybów, jak i wieży wyciągowej, utrzymanie prawidłowego stanu obudowy wyrobisk (konserwacja), badania górotworu w obszarze zatwierdzonego obszaru użytkowania, cykliczne badania stanu technicznego oraz konserwację urządzenia transportu specjalnego w szybie Anioł (przeglądy miesięczne i kontrola roczna), utrzymanie prawidłowego funkcjonowania systemu gazometrycznego MICON do kontroli stanu atmosfery kopalnianej, umowę z Centralną Stacją Ratownictwa Górniczego dotyczącą zabezpieczenia akcji ratowniczej, bieżącą legalizację przenośnych przyrządów pomiarowych do kontroli stanu atmosfery kopalnianej (Dräger CSRG),

- utrzymanie systemu przewietrzania wyrobisk (wentylatory, tamy regulacyjne),
- utrzymanie i bieżące naprawy systemów bezpieczeństwa (łączość, oświetlenie) w wyrobiskach dołowych,
- okresowe legalizacje urządzeń elektrycznych i przeciwporażeniowych (OPA Bytom),
- utrzymanie i bieżące naprawy systemu łączności w wyrobiskach Zabytkowej Kopalni Srebra i Sztolni „Czarnego Pstrąga”,
- cykliczne badania fizykochemiczne oraz badania stężenia pierwiastków promieniotwórczych w wodach dołowych,
- cykliczne badania bakteriologiczne wód dołowych,
- cykliczne badania promieniotwórczości w wyrobiskach górniczych,
- utrzymanie załogi niezbędnej dla realizacji obowiązków wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze,
- utrzymanie stanowisk osób kierownictwa i dozoru ruchu o odpowiednich kwalifikacjach i uprawnieniach,
- szkolenia pracowników dołowych (wstępne, okresowe, specjalistyczne).

W związku z tym, iż w ustawie *o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów* przewidziano, że dotacje na zadania określone w ustawie przekazywane są uprawnionym podmiotom do dnia 31 grudnia 2027 r., przyjęcie projektowanej regulacji spowodowałoby wzrost wydatków z budżetu państwa do roku 2027 o **łącną kwotę** w wysokości **24,5 mln zł**.

Wypada zauważyć, że dotacja na realizację zadań określonych w projekcie przyznawana będzie na wniosek uprawnionego podmiotu po zaakceptowaniu przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalni rocznego planu zadań obejmującego, w podziale na miesiące, jego zakres rzeczowy i finansowy. Zgodnie z podjęciem ostrożnościowym, wyrażonym w ustawie *o finansach publicznych*, należy przyjąć maksymalny limit wydatków wynikających z projektowanej regulacji – w tym przypadku będzie to kwota wnioskowana przez uprawniony podmiot. Kwota dotacji zostanie uwiarygodniona w rozliczeniach rzeczowo-finansowych oraz sprawozdaniach z realizacji rocznego planu zadań przedstawianych przez uprawniony podmiot ministrowi właściwemu do spraw gospodarki złożami kopalni i w rzeczywistości może być niższa.

Dla porównania w ocenie skutków regulacji sporządzonej do nowelizacji ustawy *o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów z 2020 r.* łączną kwotę planowanych wydatków w latach 2021–2027 dla 5 kopalni wymienionych w ww. ustawie oszacowano na 997,1 mln zł, w tym dla:

- Kopalni Soli Bochnia Spółka z o.o. – 173,3 mln zł (od 23,3 do 26,3 mln zł rocznie),
- Kopalni Soli „Wieliczka” S.A. – 550 mln zł (od 70 do 80 mln zł rocznie),
- Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. – 107,5 mln zł (od 7,5 do 23 mln zł rocznie),
- Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu – 131,4 mln zł (od 16,4 do 22,1 mln zł rocznie),
- Kopalni Siarki „Machów” S.A. w likwidacji – 35 mln zł (5 mln zł rocznie).

Według zawartej we wspomnianym dokumencie informacji, powyższe kwoty zostały oszacowane przez zainteresowane podmioty przy uwzględnieniu dotychczas ponoszonych kosztów związanych z utrzymaniem, zabezpieczeniem i ratowaniem zabytkowych części kopalń oraz dotychczasowych doświadczeń w prowadzeniu procesu likwidacji zakładów górniczych, a także na podstawie zatwierdzonych programów likwidacji.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki						
		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0

¹ Rządowy Proces Legislacyjny, *Projekt ustawy o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów*, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12334050/katalog/12688957#12688957> [dostęp on-line: 30.04.2021 r.]

	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Dzięki zapewnieniu w najbliższych latach ciągłości finansowania zakładowi górniczemu – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach możliwe będzie dalsze prezentowanie tego historycznego i zabytkowego obiektu turystom.</p>							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.								
Nie dotyczy.								
9. Wpływ na rynek pracy.								
<p>Projektowana regulacja pozwoli utrzymać zatrudnienie na poziomie zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie i wykonywanie zadań przez zakład górniczy – Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach. Lokalny rynek pracy nie ulegnie więc zmianom. Natomiast brak dotacji dla Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej mogłoby oznaczać konieczność przeprowadzenia zwolnień pracowników. Zmiany odczułyby również podmioty kooperujące (m.in. dostawcy, kooperanci i usługodawcy). Przyjęcie ustawy umożliwi zatem zachowanie istniejących miejsc pracy.</p>								
10. Wpływ na pozostałe obszary.								
☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: dziedzictwo kulturowe			☐ demografia ☐ mienie państwowe			☐ informatyzacja ☐ zdrowie		
Omówienie wpływu		<p>Dzięki przyznaniu dotacji z budżetu państwa możliwe będzie wykonanie określonych w ustawie zadań, które przyczynią się do zapobiegania degradacji środowiska naturalnego w regionie pogórnym, a także udzielone zostanie wsparcie w rozwoju tego regionu, w szczególności gdy chodzi o ochronę jego dziedzictwa kulturowego i rozwój turystyki.</p>						
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.								
Projektowana ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.								
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?								
Nie przewidziano.								
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).								
—								